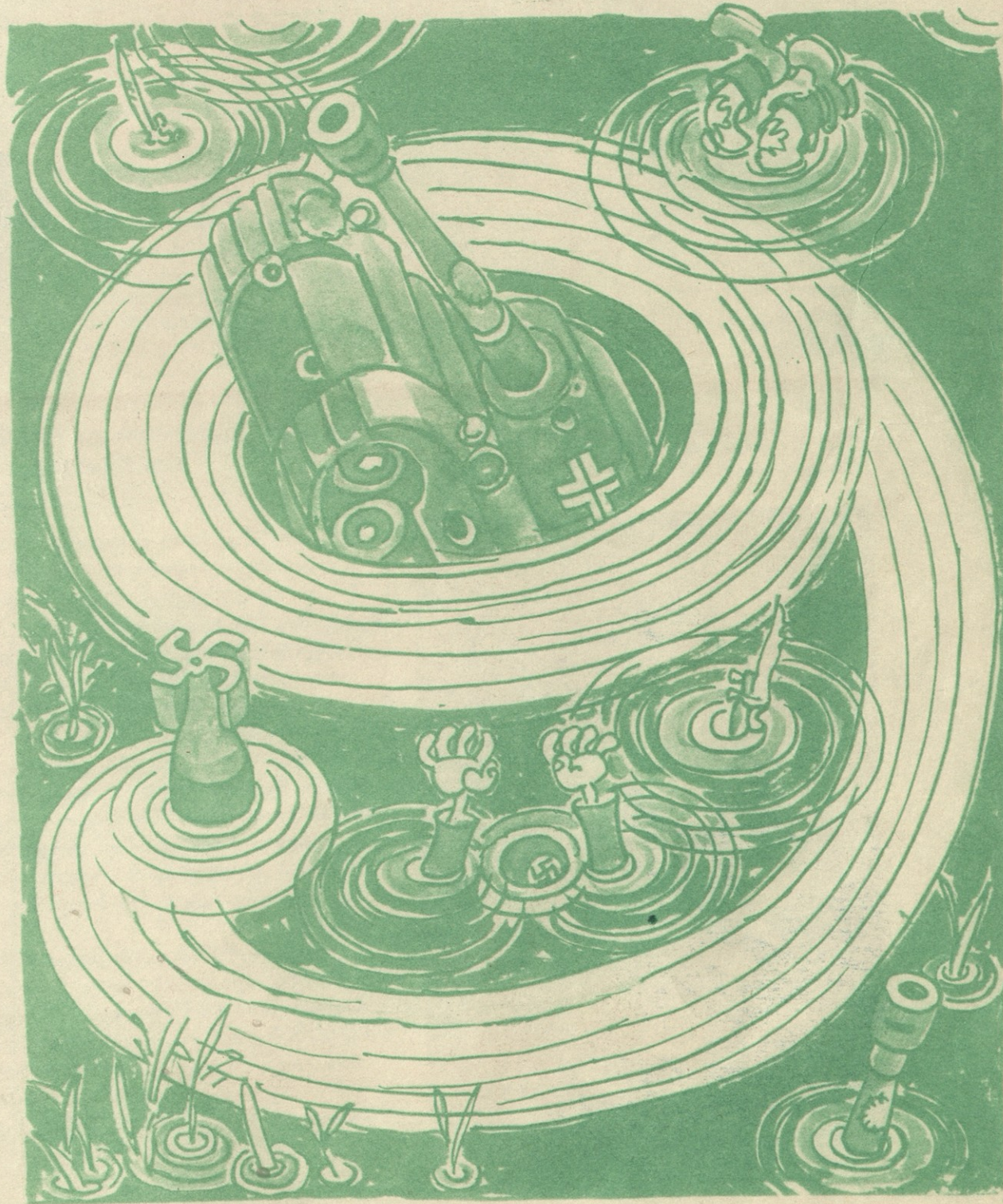

1941

ორმოცდახუთის ცხრა მაისს
ზეიმი გადმოგვეფინა! —
ისარა კაცობრიობამ:
ბოროტსა სძლია კეთილმა!
საბჭოთა ხალხმა მსოფლიო
მონობისაგან დაიხსნა
და, დროშა გამარჯვებისა,
ააფრიალა რაიხსტაგს!
ოთხ წელს მტრის სიკვდილს
ვთესავდით,
ესპობდით არმიებს ჰიტლერის
და გამარჯვების თავთავეებს
ოთხ წელს ვიმკიდით ხიშტებით!
ჯერარგაგონილ გმირობას,
გამბედაობას იჩენდნენ
და დასცინოდნენ სიკვდილსაც
ჩვენი ღიმილის ბიჭები!
ჩვენ გავიმარჯვეთ ლენინის
ძლევაგამოსილი პარტიის
და ხალხის ერთიანობით!
მათ—დიდება და პატივი!
ჩვენ გავიმარჯვეთ (რა ძნელი,
რა მძიმე გზა გვაქვს განვლილი!) —
უმადლეს მთავარსადლობით
ფოლადის კაცის — სტალინის!
არ დაივიწყებს მსოფლიო
მაგიურ სიტყვას—„სტალინგრადს“:
მტრების სამხედრო მანქანა
ამ გმირ ქალაქთან დაინგრა!
სამასი ათას წმინდა და
ჩაუქრობელი სანთელით
ანთია ხსოვნა დაცემულ
სამასი ათას ქართველის!
ეს ხსოვნა, დაუვიწყარი,
საქართველოში ენთება —
კოცონად მარადიულად,
გმირობის სულისკვეთებად!
ოთხ წელს სატირა-ჰუმორის
ტყვიადქცეული ნიღვრით
მამაცი ჯარისკაცივით
იბრძოდა ჩვენი ნიანგი!
არ იყო შეწუხებული
მაშინ ფურცლების სიმციროთ!..
ჯარს და ხალხს რწმენას მატებდა,
ხოცავდა... ჯანსაღ სიცილით!
ჩანგლით შეიჭრა ბერლინში
ჰიტლერელების ბუნავში —
და რაიხსტაგთან ამაყად
გადაიგრიხა ულვაში!..
კაცობრიობა არასდროს
ადარ დაუშვებს (ნუ ვღელავთ!) —
რავენსბრუკსა და დახაუს,
ოსვენციმსა და ბუხენვალდს!
დღეს მინდა, ყველა შინმოსულს,
ყველა გმირს გადავეკონო!
უპირველესად — გულმამაც
ქანთარიას და ეგოროვს!..
ზეიმობს მთელი მსოფლიო
და იმედებით შეჰხარის
საბჭოთა კავშირს — უძლეველს —
ქვეყნად ომების მესამერიდს!

1945

ხვეირსახოცა ჯაუჯი უიყრო

როგორც იქნა, გაზაფხულის მზემ გამოანათა არაბატის ისარაზე. ნაშუადღევს კი საქმაოდ დაცხა.

ბილიკზე მწკრივად მოდიოდნენ ქართული დივიზიის ქვეგანყოფის ჯარისკაცები, რომლებიც შორეული საგუშაგოებიდან თავიანთ მიწურები-საკენ მიეშურებოდნენ.

ზემდეგ ჩიტაძეს ღვარად ჩამოსდიოდა სახეზე ოფლი. თეთრი ცხვირსახოცი ამოიღო, ოფლი მოიწმინდა და მზეს რომ არ შეეწუხებინა, თავზე გადაიფარა.

ზღვის მხრიდან გერმანელთა „მესერშიტი“ გამოჩნდა, დაბალზე მოფრინავდა.

ჯარისკაცებმა ბუჩქებს შეაფარეს თავი. თვითმფრინავმა იმ უდაბურ ადგილს წრე დაარტყა და პატარა პარაშუტზე გამოშვებული რალაცა შეეკრა ჩამოავდო, რომელიც ჯარისკაცების ახლოს დაეშვა.

ამანათი კალათი აღმოჩნდა. „დანადმული არ იყო სო“, — გაიფიქრეს ჯარისკაცებმა და ამანათთან არ მივიდნენ.

შორს ბიჭი გამოჩნდა, ჯარისკაცებისაკენ გამორბოდა.

გულამოვარდნილმა მოირბინა, ბუჩქებში ამანათი იპოვა, შემდეგ დანით მიწა მოთხარა, პარაშუტი ჩამარხა, კალათს ხელი დაავლო და უკან გაბრუნდა.

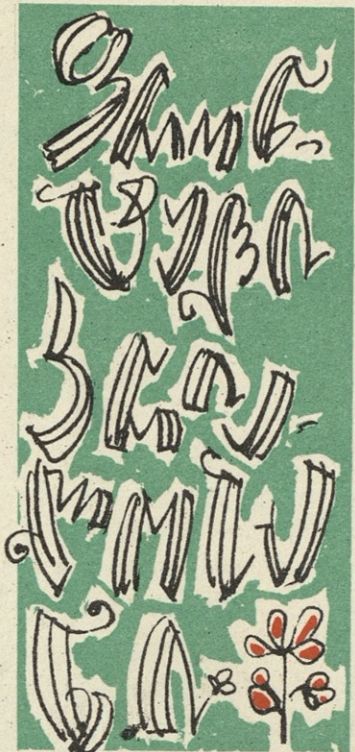
სწორედ ამ დროს სტაცეს მას ხელი ჯარისკაცებმა. შეპყრობილი გაქცევას შეეცადა, მაგრამ ამოოდ. პოლკის შტაბში კალათის ტვირთი შემოწმეს. შიგ მაგარი სასმელები, შაშხი, ყველი და ორცხობილით სავსე პარკი აღმოჩნდა. ფსკერზე წმინდანების ღია ბარათები ნახეს.

მკაცრი დაკითხვის შემდეგ ბიჭი გამოტყდა, რომ გერმანელთა თვითმფრინავისათვის თეთრი ცხვირსახოცით უნდა ენიშნებინა კალათის ჩამოვდების ადგილი და ამანათი მამამისთან სტუმრად ჩამოსული კაცისათვის მიეტანა.

ის კაცი მტრის ჯაშუში-მზვერავი აღმოჩნდა. მას ათქმევინეს ყველაფერი. წმინდანების სურათები სპეციალურ ხსნარში გაავლეს და ერთ მათგანზე გამოისახა არაბატის ისარას პატარა ყურე, რალაცა ნიშნებით.

მეორე დღეს, ღამით, იმ ყურეს ნავით მიადგა დივერსანტთა ჯგუფი, რომელიც ნაპირზე გადასვლისთანავე შეიპყრეს.

ზემდეგი ჩიტაძის თეთრმა ცხვირსახოცმა ჯაშუშები დააპატიმრა.

დიდი სამამულო ომის მონაწილემ, საქართველოს სსრ დამსახურებულმა ჟურნალისტმა **ვახტანგ სიხარულიძემ**, ჩვენი თხოვნით, გაიხსენა ყირიმის ფრონტზე მომხდარი ამბები, რომელთა მონაწილე და მწახვრე თვითონ იყო.

ნახ. ა. კანდელაკისა. „ნიანგი“, 1945 წ. № 4.

გარი მებრძველი

— საპვირველი სურათია: გუშინ კიტლერი გაიქაბოდა, ჩვენი პოზიციიდან დურბინდით რუსების დედაქალაქი მოჩანსო, დღეს კი რუსების ტანკებს ვხედავ და, თანაც, გერლინთან სულ ახლოს!

ჩვენი რედაქციის ყოფილი პასუხისმგებელი მდივანი, მოსე ქარჩავა, გულმხიარული, სიცოცხლით სავსე და ხალისიანი კაცი იყო. მოსეს გულიანი სიცილი დღესაც ახსოვთ მის ნაცნობ-მეგობრებს. მას გაჭირვებაც ბევრი ჰქონდა გადატანილი და დარდიც, მაგრამ სწორედ ამ სიცილით იურვებდა გულს, ამ სიცილით კურნავდა სხვის ტკივილსაც. ერთი სიტყვით, ჩვენი მოსე ქარჩავა თავისი სიცილითაც იყო ცნობილი.

მაგონდება მოსეს მონაყოლი ამბავი, რომელიც სწორედ მის სიცილთანაა დაკავშირებული:

ჩვენი ჯარის ნაწილები, ყირიმში, იძულებული გამხდარან, კატაკომბებში შეეფარებინათ თავი. მეტად მძიმე და გამოუვალი მდგომარეობა შექმნილა. ფაშისტები წვიმასავით აყრიდნენ ტყვიებს და გარეთ ცხვირის გამოყოფის საშუალებასაც არ აძლევდნენ ჩვენს მებრძოლებს, რომლებსაც თანდათან უმცირდებოდათ სანოვავე, ერთი პეშვი წყალი საცოცხლის ფასად ჯდებოდა, რადგან მის მოსატანად ტყვიის ქარ-ცეცხლის გავლა იყო საჭირო.

ერთ ასეთ მძიმე დღეს კატაკომბაში ხმა გაისმა: „ქარჩავა! ქარჩავა! სასწრაფოდ მეთაურთან!“ მოსეს, რა თქმა უნდა, არ დაუყოვნებია და, როდესაც მეთაურთან მისულა, დაუნახავს მისი ამხანაგი, ყოფილი კურსანტი, რომელთანაც საოფიცრო სკოლაში სწავლობდა. მოსეს გადაუკოცნია ამხანაგი და გაკვირვებია, თუ როგორ მოხვდა ამ კატაკომბაში.

— მე სხვა კატაკომბაში ვარ, ვივარაუდე, რომ შენ აქ უნდა ყოფილიყავი და, როგორც იქნა, მოვადწიე, მოვედი არა პურისთვის, არა წყლისთვის, არამედ იმისათვის, რომ გავიგო შენ ისევ ისე იცინი, როგორც ადრე, თუ ხასიათი შეგეცვალა.

მოსეს ძალიან დიდხანს უცინია და უთქვამს: მე, რა თქმა უნდა, ისევ ისე ვიციანი, მაგრამ შენ ამის დასადგენად თუ სიცოცხლეს ბეწვზე დაკიდებდი, არ მეგონაო.

დიახ! უმძიმეს დღეებშიც იცინოდა „ნიანგის“ ყოფილი პასუხისმგებელი მდივანი მოსე ქარჩავა.

„ფანჯარაში მხრელი“

კარმ განთიადზე ვსაუზმობთ. სუფრას ვუზივართ კინორეჟისორი ირაკლი კანდელაკი, თპერატორი თნიკ მაგაკიანი, დივიზიის პოლიტგანყოფილების მუშაკები — ელიზბარ შაისურაძე, შალვა ჯეჯელავა, ვანო მაილიანი, ნიკოლოზ მაჭავარიანი, დივიზიის კლუბის მხატვრული ხელმძღვანელი დიმიტრი თავაძე; რედაქციის მუშაკები — ალკა სულავა, ალიოზა გვინჩიძე, ასოთამწყობები — სოსო ყიფიანი, შალვა ჯიქია, აკაკი ნადირაძე, მბეჭდავი აპოლონ კალანდაძე, მძლოლი რუბენ ჭელიძე.

კანდელაკმა პოლიტგანყოფილების ინსტრუქტორების გამოქვამულში პორტვეინით საესე დიდი კასრი აღმოაჩინა, აღმოაჩინა და მისი გახსნა მოინდომა, მაგრამ შეაჩერეს, უთხრეს, რომ პოლიტგანყოფილების უფროსის, ანდრია რამაზაშვილის ნებართვის გარეშე არ შეიძლება ამის გაკეთება.

ირაკლიმ მაინც თავისი გაიტანა, სადღაც ბურღი მონახა, კასრის ძირი გამოხვრიტა და მათარებში რაკრაკით წამოვიდა ღვინო.

დილით, დაბობბვა რომ დაიწყო, კარგად შექეიფიანებული გახლდით.

ვერაფერს დაგვაკლებთ, ფაშისტებო, თქვენნი ბომბებით! ტყუილა ხარჯავთ! — გაიძახლა შეხარბოშებული ირაკლი კანდელაკი.

185-ე პოლიტიკური პოლიტგანყოფილების უფროსი ინსტრუქტორი, ჟურნალისტი გრიგოლ ზაქარაია დაბრუნდა. მოკლე გადარბენებით, მიწაზე დაწოლა-ადგომით დაქანცულმა, თფლში გაღვრილმა გრივამ, ჯუბა გაიხადა და დაბერტყა.

— უპ! ძლივს გამოვალწიე! — ჩაილაპარაკა მან, — დღეს უფრო გაძლიერებით ბომბავენ ეს წყევულები!

— ალბათ, შიშისაგან სული გაგძვრა! — გაეხუმრა კანდელაკი.

— შიში რა შუაშია! — გაეპასუხა ზაქარაია, — სრულიად არ შემშინებია, მხოლოდ ბომბვისაგან დანგრეულ-ჩახერგილმა გზამ გამტანჯა, ძნელი გადასალახავი შეიქმნა.

— ერთი ამას დამიხედეთ, რა უშიშარი ბრძანდება?! — წამოიძახა ირაკლიმ.

— ბრძოლებში ნერვები გაგვიმაგრდა, შიშის გრძობა მოჩლოუნდა, — თქვა დიმიტრი თავაძემ.

— სრულიად არ მეშინია! — წამოიძახა შალვა ჯეჯელავამ.

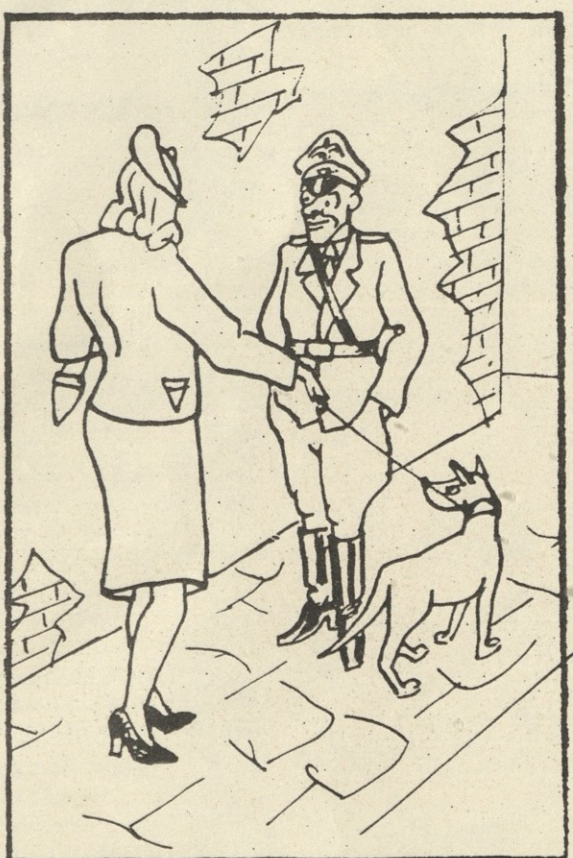
— ახლა, კარგად გაბრუქულს, არც მე მეშინია! — სიცილით თქვა ირაკლიმ, — ცა ქუდად მიმაჩნია და დედამიწა — ქალამნად. მაგრამ, როცა განოფხიზლდებით, შიშიც თავისთავად დაგიბრუნდებათ!

კანდელაკმა თავისი საყვარელი სიმღერა — „ფანჯარაში მტრედია“ — წამოიწყო.

სტროფი დამთავრებული არ ჰქონდა, როცა ახლოს ბომბი დაეცა და მისი აფეთქების ტალღა? გამოქვამულის კარები შემოანგრია...

გამოქვამულში თმააბურძენილი, კბილებდაკრეჭილი ძალი შემოვიდა. იგი ირაკლი კანდელაკს მიეკრა ფეხებთან. სამინლად ცახცახებდა, ჭუჭყიანი წყლით ერთიანად გალუმპულიყო.

— აჰა, ჩემი მტრედიც მოვიდა! — თქვა ირაკლიმ. ყველამ გულიანად გადაიხარხარა.

„ნიაზი“, 1941 წ., №26
ნახ. ზ. ფირცხალავასი

— საკვირველია, ფრავ, როგორ შორიდან ბიტნო თქვენმა კალმა?!
— ყნოსვა აქვს კარბი, მგლებზეა დაგვილი!

ხვეწი

ჩვენი ჯარები ტრიუმფალურად მიიწვედნენ წინ, გერმანიის ტერიტორიაზე. დრეზდენამდე ოცი კილომეტრიც არ იქნებოდა დარჩენილი. პიტლერელებმა სწორედ აქ გადაწყვიტეს, სასტიკი წინააღმდეგობა გაეწიათ ჩვენთვის. მთელი ღამე ისმოდა სროლის ხმა და ტანკების გუგუნი...

გათენდა. წყნარი, მზიანი დილა დადგა. ზურგისაკენ მოდიოდნენ მანქანები, ნელა მოაბიჯებდნენ მსუბუქად დაჭრილები, მოჰყავდათ ტყვეები...

— ბოშოც ბრუნდება ბრძოლის ველიდან! — იხუმრა შტაბის უფროსმა.

ბოშო ჩვენი შტაბის ოფიცრების მხარეული იყო. ალბათ, წინა ხაზზე მყოფთ საუზმე წაულო და ახლა ვაჟაკურად მოაბიჯებდა, ცარიელი ქვაბით ხელში.

მოულოდნელად ტყიდან გერმანელები გამოვიდნენ და ბოშოსთან მიიჭრნენ. ბოშოც არ გაუ-

ჩერდა, გერმანელები აედევნენ. ერთ-ერთი მათგანი წინ დაუდგა და ხელებით ლაპარაკი დაუწყო. ბოშომ გაბრაზებით აუარა გვერდი. გერმანელები მაინც არ ეშვებიდნენ და ფეხდაფეხ მოსდევდნენ ჩვენს მხარეულს.

ვერ მივხვდით, რაში იყო საქმე. შტაბის უფროსმა ჯარისკაცების გაგზავნა გადაწყვიტა, მაგრამ, ამ დროს, თითქოს რაღაცაზე შეთანხმდნენო, სამივენი წყნარად გამობრუნდნენ უკან.

როცა მოგვიახლოვდნენ, გახარებული გერმანელები სხვა ტყვეებს შეუერთდნენ.

— რა უნდოდათ იმ ფრიცებს? — ჰკითხა შტაბის უფროსმა ბოშოს.

— არ მომეშვენ, ტყვედ წავიყვანეთ. მაგათთვის მეცალა?! მერე შემეცოდნენ...

ყველას გაეცინა.

— რომ დაგცილდნენ, რა გითხრეს? — ჰკითხა ვილაცამ.

— გმადლობთო...

— შენ რა უბასუხე?

— ჯანდაბას თქვენი თავი-მეთქი! გაუხარდათ და თავი დამიქნის.

გივლა ბახტაძე

მე ვადიდებ სასვენი ნიშნებს,
ვიცი მათი ფასი.
წერტილიდან წერტილამდე
ძლივს მიმქონდა აზრი.

არასოდეს არ ვკარგავდი
მძიმეების იმედს
და ბოროტად არასოდეს
ვიყენებდი მძიმეს.

ზოგჯერ, როცა სიტყვის შემდეგ,
ვერ დავეწვრდი წერტილს
და ვერც მძიმეს ვერ დავეწვრდი,
წერტილ-მძიმეს ვწერდი.

ბევრჯერ, ტყეში გზადაბნეულს
გვაგვდი მონადირეს,
მაგრამ მუდამ ფონს გაგყავდი
დეფისსა და ტირეს.

ხშირად, როცა არ მწყალობდა
შთაგონების ღმერთი,
ბეწვზუვ გადავურჩინებდი
ერთგულ მრავალწერტილს.

ხელი ნელა გავწაფე და
ნელა ვაგარჯიშე,

არ ვწყალობდი კითხვის ნიშნებს
და ძახილის ნიშნებს.

არც ცალ-ცალკე და არც ერთად,
ერთმანეთის გვერდით,
ორწერტილსაც არ ვწყალობდი,
იშვიათად ვწერდი.

იშვიათად ვაწუხებდი
ფრჩხილებსა და წინწყალებს
(დრამატურსაც არ პროზაიკოსს
გამოადგეთ, იქნებ!)

მე ვადიდებ სასვენი ნიშნებს,
ვიცი მათი ფასი,
წერტილიდან წერტილამდე
ისევ მიმაქვს აზრი.

სასვენი ნიშნებს ახლა ყველა
ყურადღებას აქცევს,
ზოგი — კარგად, ზოგი — ცუდად
ზოგი სულაც არ წერს.

მე კი ისევ ერთგული ვარ
ძველი მონაპოვრის:
სიტყვებს ვეძებ, რომ ჩავწერო
სასვენი ნიშნებს შორის.

მასტანოვსკი

ნახ. ე. მახაშვილისა.
„ნიანგი“, 1945 წ., №7-8.

— შარშან, პირველ მაისს, ჩვენი ნაწილი
მოსაკოვრი, წითელ მოვანჯერს, თავის საბრძოლო
ქალას ათვალნიერებდა!

— წლებადნულ პირველ მაისს კი ჩვენმა ნა-
წილმა ბერლინში თავისი საბრძოლო ქალა
ჩვენსა!

ამას წინათ ომის ვეტერანებთან მოხვ-
დი. ჰყვებოდნენ ამ მთისას, იმ მთისას.
განსაკუთრებით თადარიგის ერთი სერჟან-
ტის ნაამბობმა დამაინტერესა:

„ჩვენი ჯარები მდინარე ოდერს მიუ-
ახლოვდნენ. სალამო ხანი იყო. შეტევა-
ზე გადასვლის წინ ბრძანება მივიღეთ.
ორიოდე საათით შეგვესვენა.

ლაბადა გავშალე და მივწეკი.

— ბაგრატიონო, მეთაურთან! — მო-
მესმა ზემოდან. სანგრის პირას უფროსი
სერჟანტის — პრიხოდკოს სილუეტი
დავლანდე. ისე მედიდურად გამომოც-
ქეროდა დოინჯშემოყრილი, თითქოს ის
იყო ბაგრატიონი და მე — პრიხოდკო.

— ბაგრატიონო! მოენე გვჭირდება,
თანაც ოფიცერი უნდა იყოს! — ამიხსნა
მეთაურმა, — შენ გერმანული კარგად
იცი! ასე რომ, შენი ენისა და მხარ-
ბეჭის პატრონს, არ გაგვიჭირდება!..

შემდეგ წუთით ჩაფიქრდა და პრი-
ხოდკოს მიუბრუნდა:

— სერჟანტო! ბაგრატიონს გაჰყვე-
ბით!

ოციოდე წუთში მე გერმანელი ოფი-
ცრის, ხოლო პრიხოდკო რიგითი ჯარ-
ისკაცის ფორმაში გამოწყობილები
მოწინააღმდეგის პოზიციებისაკენ მივი-
წევდით. გავლიეთ თუ არა წიწვიანი
ჭალა, მდინარეს მივადექით. ქვევიდან
ლაპარაკი შემომესმა, ქარი საწინააღ-
მდეგო მიმართულებით უბერავდა და
სიტყვები კარგად ვერ გავარჩიე.

— აბა, სერჟანტო, ახლა მე ვარ შენი
უფროსი! ხომ ხედავ ამ სამხრეებს?!

ზედმეტი მოძრაობა არ დაეინახო! უხ-
მოდ გამოწყევი!

პრიხოდკო უკმაყოფილოდ დამთანხმ-
და. როცა ახლოს მივედით, გერმანელი
ოფიცერი დაეინახე. ჯირკზე იჯდა და
სიგარეტს უკიდებდა.

— აქ რას აკეთებთ? — გამოველაპა-
რავე გერმანულად. ოფიცერმა თავი
ჩემკენ მოაბრუნა, ხმა არ გაუცია, ისე
განაგრძო თავისი საქმე. როცა მოუკი-
და, ზანტად გამომეპასუხა:

— მოენეს დავეძებ!

კინალამ ვუთხარი, შენ აგაშენა ღმერ-
თმა, მეც მაგ საქმეზე ვარ წამოსული-
მეთქი. ის იყო, რევოლვერისკენ ხელი
წავიღე, რომ უკანდან პრიხოდკოს
მოგულული ღმუილი მომესმა. ელდა-
ნაკრავივით შევეტრიალდი. სანამ რაიმეს
მოვიაზრებდი, გერმანელი ზურგიდან
დამაცხრა, ხელი ამომიტრიალა და რე-
ვოლვერის ტარი კეფაში ჩამცხო...

გონს რომ მოვედი, მიწაზე ვეგდე
ხელფეხშეკრული, თავზე მოვარე დამნა-
თოდა. ჩემს გვერდით პრიხოდკო იდო

გაკოჭილი. ორივეს პირი ჩერებით
გვქონდა გამოტენილი.

— პირს იმ პირობით ვაგითავისუფ-
ლებ, თუ ღრიხლს არ მორთავ! — მით-
ხრა ოფიცერმა. მე თავი დავეუქნიე. მან
პირიდან ჩერები გამომალა. ჰაერი
ღრმად ჩავისუნთქე და მოვთხოვე, ხე-
ლებიც გაეხსნა.

— მამა გიცხონდა! — ქართულად
ალაპარაკდა გერმანელი. ვაფიქრე, ამ
ჩემი ცოდვით სავსეს ისე მაგრად ჩაურ-
ტყამს რევოლვერის ტარი. რომ უკვე
ილუზიები დამეწყო-მეთქი. მაგრამ რო-
ცა იმ ორ ღერ ქართულს მადლიანი
მეგრული ვინებაც მოაყოლა, ველარ
მოვითმინე და ავბლავლდი:

— დედას გაფიცებ, შენ თბილისის
უნივერსიტეტში ხომ არ სწავლობდი,
გერმანული ენის ფაკულტეტზე?!

გერმანელი ჯერ კარგად დამაკვირდა,
შემდეგ თვალები გაუფართოვდა და
მეძგერა:

— ბიჭო, უშანგი არა ხარ შენ, ბაგ-
რატიონი?! ვერ მიცანი, ჩქიმი ჯიმა?!
რომეო ვარ, მისიაია!..

სახტად დარჩენილი პრიხოდკო და
ის ორი ჯარისკაცი გაოგნებულეები მოგ-
ვჩერებოდნენ.

იმ ღამეს მე და მისიაიამ დავალემა
პირნათლად შევესრულეთ: ორი გერმა-
ნელი ოფიცერი მიგვევარეთ სარდლო-
ბას. დილით მისიაია ჩემს პოლკში ჩა-
რიცხეს და ერთად ვიბრძოდით ბერლი-
ნამდე, გამარჯვებამდე“.

7-1985

FS-350

ნიაგო

ნახ. რ. კუთათელაძის, „ნიაგო“, 1945 წ., №7-8.

ნახ. ზ. ისაკვიშვილს, „ნიაგო“, 1944 წ., № 7-8.

„შეღვეული არმიის“ სარდალი

ნახ. ს. ნაღარეიშვილისა, „ნიაგო“, 1944 წ., № 5-6

წაჭერილი კალსტუხები

ნახ. ზ. ისაკვიშვილს, „ნიაგო“, 1945 წ., № 15-16.

წითელი არმიის გურთი და მოქალაქე

საქართველო
ბიბლიოთეკა

ИДР № 76137